

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 > — >
Na štvrt roka — > 80 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

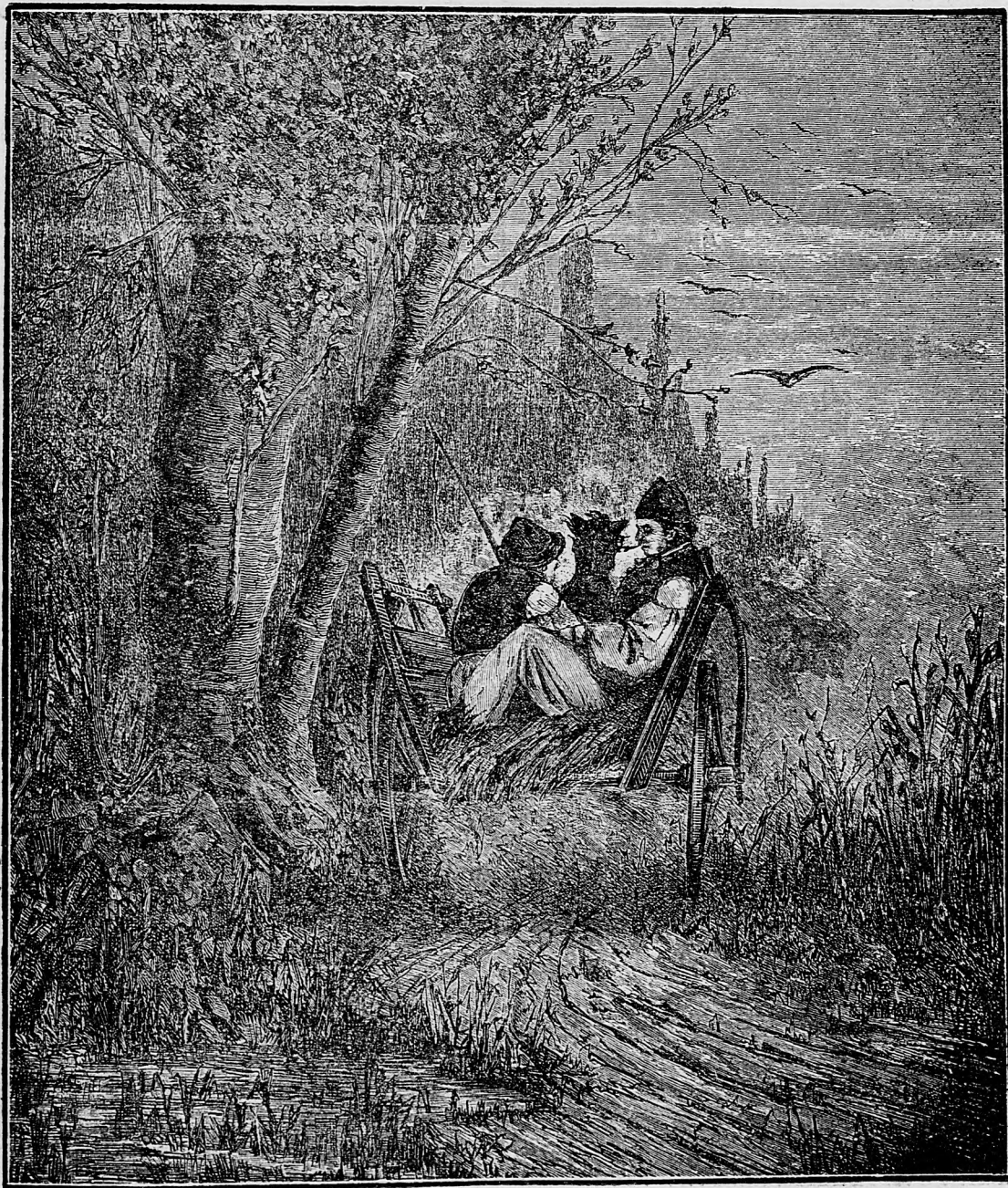
Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a GERHARD NÉMETH.

Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo. / Budapešť
VIII. ker., Práter-ulica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Návrat s pola.

Liberálna sloboda.

Židovsko-liberálne noviny ustavične vytrubujú, že tá liberálna sloboda, ktorú naša drahá vlasť v r. 1848-ho dostala, že jak veľiké požeňnanie je pre celý národ. Pozrime teda do očí tejto liberálnej slobode a hneď sa presvedčíme, že liberálna sloboda je len klam, lož a mámenie.

Zákony, ktoré 1848 roku vynesené byly, sú tie najhlavnejšie, že 1. poddanstvo prestalo a nastúpila rovnoprávnosť, 2. krajina uhorská dostala samosprávu, t. j. konštituciu; a 3. že tlač za slobodnú vyhlásená bola. Toto sú najhlavnejšie zákony, ktoré 1848 vynesené byly a nedá sa tajiť, že keby tieto zákony nielen na papieri, ale v skutku do života prevedené byly, zákony tieto byly by opravdivým žriedlom požeňnaní pre ľud. Ale židovský liberalismus jako všetko, čo do svojich pazúrov dostane, tak aj tieto zákony zfalšoval.

Naši starčekovia, ktorí ešte pred 1848 rokom žili, tí najlepšie vedia, že v čom pozostávalo to poddanstvo. V tom pozostávalo, že poddaní isté dni svojmu zemskému pánovi pracovať museli, jemu poddaní boli, slovom neboli slobodní. Medzi zemskými pánmí nachádzali sa, čo so svojimi poddanými zle nakládali, ale väčšia čiastka zemských pánov čestne a pekne nakládala so svojimi poddanými a boli ich otcovia. Poddaný, keď bol nezdravý, keď jeho čelaď nemala čo jiest, s celou dôverou klopal na dvere svojho zemského pána, a ten ponevác bol kresťan, svojmu poddanému vždy pomohol.

Pozrime že tých oslobodených podanných, pozrime starodávne zemánske kresťanské familie, a terajších nových recipovaných zemských pánov.

Starodávni poddaní súc pozbavení o tú podporu, ktorú u kresťanských zemských pánov mali, stali sa slobodnými žebrákmi, a novými poddanými židovských arendátorov. Zakial kresťanské poddanstvo bolo, nikomu ani na um neprišlo vystať sa do Ameriky, teraz pod židovským poddanstvom, jármom ubohý ľud hufom uteka z tej otčiny, kde jeho predkovia sta a stá rokov bývali, ak nechce, aby tu živoril a hladom mrieť musel. Pred tým ľud spokojne nažíval so svojimi predstavenými, mal svoju výživu, mal na zimu teplé rúcho, poriadne bývanie; teraz ľud nedostatok trpí na vyživení, pokoja nemá od židovských liberálov, nie v šatách, ale handrách chodí, nie v čistom dome, ale v diere býva. Prečo, lebo židovský liberalismus ho už o všetko pozovavil! Predtým v každej obci, býval zemský pán v krásnom kaštieli, ktorého pani bola opravdivým anjelom

strážcom opustených vdov a sirôt; ak mal väčšie pánsvo, majere a hory, držal úradníkov, ispánov, horárov, a títo všetci mali u zemského pána poriadny kúsek chleba. Teraz? Teraz zemanské kúrie, kaštiele už sú lebo zvalané, alebo na pálenice obrátené, kde z Polska dovandrovaní šmatláci pre ubohý ľud čertovskú otrovu, tú besnicu varia, aby mu s nou rozum odňali, žeby svoju žebrotu a nahotu nepoznal. Kde pred tým úradníci, ispáni a feršteri bývali, tam teraz bývaju krivonosí faktori. Slovom všetko je spustošené, a židovský liberalismus je toho príčinou, že terajšie poddanstvo je trpkéjšie, hroznejšie, než bolo pred 1848 rokom. Terajší recipovaní zemskí páni nemajú Boha, nie svedomia a tak ani citu a spolu útrpnosti pre ubohý ľud.

Do 1848 roku tlač nebola slobodná, a tak jestli kto chcel niečo tlačíť, len vtedy to mohol urobiť, jestli na to ustanovené predstavenstvo v tom čo tlačené malo byť, nič takého nenašlo, čoby proti štátu, náboženstvám bolo. Zákon z roku 1848-ho o slobodnej tlači hovorí, že všetko slobodno je tlačíť, ale kto by také niečo písal a tlačil, čo je proti verejnému poriadku, toho za šticu chytiť a do žalára hodia. Nedá sa tajiť, že slobodná tlač je tiež veľké požeňnanie, ale len tam, kde ju nenadužívajú. A kto nadužíva najviacej slobodnú tlač? Kto iný, jako židovskí liberáli. Keď tlač za slobodnú vyhlásená bola, židia hneď spozorovali, že od tlače závisi moc, vláda a vplyv na celý národ. A preto zakladali židovsko-liberálne noviny; iné zakúpili, a na židovsko-liberálne premenili. Tak keď v snemovni reč bola o tom cibilnom sobáši, Haas-Deutsch židovska kompánia zakúpila všetky tie noviny, ktoré proti cibilnému sobášu písaly. Podobne židovská táto kompánia založila aj toho „divého Kresťana“ tým cieľom, aby ubohý ľud do lôgru židovsko-liberálneho previedol. Všetky tieto skrže židov liberálov a slobodných murárov založené noviny takou nenávisťou sa chovajú opreti všetkému, čo je kresťanského, že sa to ani vypovedať nedá. A zato všetko ani vlas sa im na hlave nepohne. Oni slobodno môžu strielať na Ježiša Krista na oltári stojáceho; slobodno môžu Ježiša Krista ukameňovať jako to v Žiline urobili: slobodno môžu do najsvätejšieho jeho srdca nožom pichať, jako vo Vacove sa to stalo; slobodno môžu z kresťanskej pobožnosti posmech robiť, jako v Belohrade a v Budapešti, slobodno môžu opluvať biskupov a kresťanských magnátov, slobodno môžu v svojich cesnakom raziacich novinách

všetko zahnuť, čo u nás u kresťanov najsvätejšieho je, slobodno môžu všetko urobiť, lebo oni sú naši noví recipirovaní páni, a mi sa im klaňať musíme, ak nie, vtedy beda nám kresťanom. Ale keď kresťanský novinkár tým židovským liberálom na oči vyhodí ich bašovstvá, zderstvá, klamstvá, cigánstvá, keď utlačený ľud zastáva, vyučuje, oči otvára jako k. p. náš „Kresťan“ o vtedy židia a farisejskí liberáli hneď revú: do žalára s ním, *ukrižuj ho — ukrižuj ho*, práve tak, jako kričali na nášho Ježiša Krista, keď im pravdu hovoril, keď ho preto umučili. Krivonosí židia teda všetko môžu písať a nič sa im nestane; kresťania dnes zajtra nič nebudú smieť písať, ba aj to budú žiadať, že z evanjeliuma, aby sa vytrhli tie listy, ktoré o tom píše, jako židia Krista umučili, aby sa vraj ľud nepobúrili. Hľa takto to žiada liberálna sloboda!

Samospráva alebo ináč konštitúcia, je krásne právo, dľa ktorého národ sám seba neodvisle a slobodne má sa riadiť a spravovať, a síce tak, že si *slobodne* má voliť krajinských vyslancov, ktorí len za také zákony hlasovať majú ktoré slobodu národa a dobrobyt ľudu poistujú. Roku 1848-ho právo vyslancov voliť prešlo aj na ľud, t. j. len prejsť malo, lebo toto právo, židovskí liberáli lebo sebe podržali, alebo len tým ho rozdávali, ktorí tak volia jako oni chcjú. Kto sa do ich krámu nešíkne, toho s liberálnym svojím svedomím jednoducho z listiny voličov vymažú. Nie liberálna, ale opravdivá sloboda so sebou donáša, aby sme volebného práva čím viacej občanov účastnými učinili. Veď je to celkom spravodlivá vec, že kto za vlasť vo vojne bojuje, kto porcie statočne platí, ten nech má aj právo slobodne a neodvisle hlasovať, a síce na toho, na koho on chce. Že v čom záleží volebné právo, to najlepšie len vtedy pochopíme, keď Uhorsko s druhými krajinami porovnáme. A síce na tisíc ľudí padne:

Vo Francúzsku 271 voličov, vo Švajčarsku 240 vol., v Grecku 232 vol., v Nemecku 217 vol., v Belgicku 210 vol., v Anglicku 163 vol., v Danii 139 vol., v Uhorsku 57 voličov. Hľa z tohoto vidieť, že Uhorsko je ešte veľmi ďaleko od tej opravdivej samospavy; že u nás židovský liberalismus vedome a umyselne vytvára ľud z volebného práva. Keby u nás primerane len toľkých ľudí účastnými učinili volebného práva, jako vo Francúzsku alebo aspoň jako v Nemecku, tak počet voličov by štvornásobne väčší bol než je teraz. V ktorom k. p. okresi teraz je len 1200 voličov tam by potom bolo 4800 voličov. A prečo že tí židovskí liberáli počet voličov nasilu zmenšujú?

Nuž preto, lebo tak rátajú, že keď je menej voličov, vtedy menej peňazí potrebujú na to, aby väčšinu v listine sa nachádzajúcich voličov zakúpiť mohli. K. p. keď je 1200 voličov, liberálny kandidát nepotrebuje len 601 hlasov, aby zvíťazil, a preto takto ráta: Medzi 1200 voličmi je 50 úradníkov a 150 židov, dohrombdu 200. Toto sú isté hlasy. Potrebujem ešte 401 hlasov. Medzi ostatnými 1000 voličmi najdem aspoň 100 bubákov, ktorí sa dajú nastrašiť skrze notára a služného a tak už bych mal 300 hlasov. Ešte mi teda 301 hlasov chýbá, abych zvíťazil. Týchto 301 kúpim za peniaze jako telce. Kto je malé tela, toho za 5 zl. kúpim; väčšie telce po 10, po 15 zl., býkov po 50 zlatých kupovať budem. Takto liberálny kandidát *ablegátstvo* si kúpi za 4, 5 alebo 10 tisíc zlatých. Keby ale tých voličov nie 1200, ale 4800 bolo, vtedy krome z úradníkov a zo židov pozostávajúcich 200 hlasov ešte by vždy zostalo 4600 voličov. No, toľkoto voličov zakúpiť to by vec celkom nemožná bola, a tak ten by zvíťazil pri voľbe, ktorý votá neplatil, korhelnicu a žranicu nedával, ale ktorého ľud dobrovolne volil.

U nás tedá na tisíc občanov len 57 voličov padne, a židovskí liberáli *ešte aj z týchto 57 voličov* polovicu, na mnohých miestach dve tretiny voličov vytreli z listiny, lebo sa obávali, že proti židovským liberálom hlasovať budú. A tak u nás na mnohých miestach na 1000 sotvaj 20—30 voličov padne. Hľa toto je tá liberálna sloboda, ktorú židovsko-liberálne noviny vytrubujú. Pod menom „Magyarország“ znamé uhorské noviny, o ktorých ani najmenej nemôže sa povedať, žeby ľudovú stranu podporovali, píše, že na 1896 rok o 10,000 voličov je menej popísaných, jako bolo predešlý rok. A z týchto 10,000 voličov len na Trenčiansku, Nitriansku a Prešporskú stolicu 6342 voličov padne. Nože ty „divý Kresťane“ jakože vyhovoriš túto komisnosť židovských liberálov. Nože povedz tým tvojím gazdom čo ti do válova každý deň oves sypú, nože im povedz, že zbojníci sú nielen tí, ktorí pcestných ozbíjajú o majetok, ale aj to sú zbojníci, ktorí statočných voličov o volebné právo ozbíjajú. Hľa toto je tá samospráva ktorú z milosrdenstva židovských liberálov máme; toto je tá liberálna sloboda, ktorá slobodu hlásá a otroctvo rozširuje. A toto otroctvo liberálne dotial bude trvať, dokial všetko, čo je kresťan ku ľudovej strane nepristupi. L'udová strana bez rozdielu na národnosť a náboženstvo každého zastávať chce, a preto z hlbín srdca všade volajme smelo a neohrozene: Dolu so židovským liberalismom, nech žije ľudová strana, nech žije naša strana. a.

POLITICKE CHYRY.

Na kartách prehraný okres. V II. okrese v Segedíne, ktorého mandat Dr. Emil Babó nešťastlivo na kartách prehral, ako sa odtiaľ oznamuje, už sa započaly volebné kortešacie. Tento okres, odkedy tam prepadol vladny ablegát Ján Ivankovič, liberali vonkorcom ztratili. Aj ináč ľud po taniach vždy bol na ľavej strane, len raz sa tam podarilo liberálnemu kandidátovi. Teraz jednohlasne obracá sa dôvera ku pravotárovi Dr. Štefanovi Koszó, ktorý dozais a aj obdrží väčšinu hlasov — lebo i sam sa tam narodil a z toho ľudu pochádza. Nadžupan Kállay, jeden to z tých najľtvějších pomocnikov liberálneho tyranstva, teraz, aby od seba odstránil hanu opozicionárneho víťazstva, chce postaviť za kandidata segedínskeho redaktora Kulinyiho (Klein s porozumením 48 ročnej neodvislej segedínskej strany. Kulinyi síce rediguje noviny »Szegedi Napló«, ale tak obratne že vládna strana je najviac spokojná s týmto časopisom. Kulinyi spolu je tajomníkom kupeckej a priemyselovej komory, tedy skoro vladny úradník, preto má málo výhľadu na víťazstvo.

Spoločný rozpočet. Pre nemoc Krieghammera, spoločného to ministra vojenských záležitostí spoločný rozpočet budú vo Viedni pojednávať a síce nie v ministerstve vojenských záležitostí, lež v súkromnom bydle ministra. Tieto pojednávky započay sa 13-ho apríla. Čo sa os a ných čiastok rozpočtu týka, tie sa v Budapešti vydržávajú, preto 9-ho apríla rakúski ministri prišli do Budapešti. Barón Bánffy 11-ho apríla išiel do Viedne i s Lukáčom ministrom to finanšov, aby spoločný rozpočet tam určil.

Najnovější úkaz. Medzi veľkými tvorbami Bánffy o jej vlady není posledným oné nariadenie, ktoré sa teraz chystá ku všetkým cirkevno školským a svetským vrchnostám, v ktorom okrem spoločného zasvätenia merín a narodenín Jeho Veličenstva i tento návod sa obsahuje, aby od týchto čias i na nadžupanských inštaláciach za povinnosť si pokladaly spomenuté vrchnosti účasť brať na väčšiu sávu vlady. Spolu s týmto nariadením v ministerstve kulu naskytla sa i tá mšlienka, aby sa i deň Svätého Štefana úradne slávil. Ministerpredseda však ohľadom tohoto nariadenia na neskoršie si podržal, — že vraj — keď i z ostatných ministerství pridu ohľadom tohoto mienky. My sa ale nazdávame, že Bánffy zamýšľa to na vždy odročiť. Veď čo že bol Svätý Štefan primerane k fôišpánom liberálneho vladarenia.

Liberálne lízanie päty. Mesto, Hódmező-Vásárhely nechcelo popustiť samému Sopronu slavu lízania päty; lebo v shromaždení 8-ho apríla tíž hlasovalo dôveru barónovi Fejérvárymu a Gromonovi. Pod predsedníctvom nadžupana Kállayho na návrh meštianosty Dra. Ludvika Bakša sa vyslovilo, že tie nešetrné nápady na ministra baróna Gejzu Fejérváryho a štátneho tajomníka Dezidera Gromona sa nemôžu ich dotknúť; a pohľadanie mesta Soprona, aby sa sloboda reči zamedzila s 51 hlasmi proti 51 hlasom podporuje oná verejnoprávnosť.

Nemecký cisár v Benátkach. 11-ho apríla prišla do Benátek yachta Hohenzollern. Po nej lod Kaiserin Augusta a viacej väčších a menších lodí, na ktorých boli senátori, vyslanci, vrchnosti a iní povo-

laní hosti. Na Rive degli Schiavoni a na Piazzette veľké množstvo ľudu čakalo. Keď sa dostavila loď Hohenzollern, talianska muzika začala hrať nemecké národné piesne. Keď sa loď pristavila taliansky kráľ s kráľovnou a korunným dedičom išli na loď a tam sa stretli s nemeckým cisárom a jeho rodinou. Nemeckého cisára taliani v Benátkach veľmi oslavovali. Hovorí sa, že tato rávšteva má veľký politický význam.

Bitka pri Tukrufe. 2-ho a 3-ho apríla okolo Kassaly v Afike strhla sa bitka medzi dervišmi a taliámi. Derviši sa pretvarovali, dali sa na útek; na čo taliáni ich prenasledovali. Na raz pri Tukrufe derviši sa obrátili na taliánov a ich zbili; taliáni museli reterirovať, lebo dervišov osemkrát toľko bolo. Úradne sa oznamuje, že len tri sto taliánov padlo, ale isto je, že ztrata taliánov je o mnoho väčšia, aspoň tisíc ľudi ztratili.

Krajinský snem.

8-ho apríla v snemovni predsedníctvo oznámilo úradne, že dr. Emil Babó sa vzdal segedínskeho mandata; snemovňa to prijala a spolu splnomocnila predsedníctvo, aby novú voľbu nariadilo v segedínskom II. okrese. Po chodbách snemovne, šuškali i o jednom treťom vlastiotecovi všeliaké veči, len dobré nie, so strachom a s najväčším pochyťovaním.

To bol tak zvaný príten dnešného dňa. Ináč chladnosť a toho panovalo. Prvý rečnil Uray, ktorý so vyslovil, že v Kóbáni zatvor ošpaných len k vôli ministerialnych učastinarov nariadiť, proti čemu minister Darányi protestoval. Františ Koššuth prizvukoval samostatné celo. Mnohí zo všetkých stranek to pozorne očúvali. Huba Semere rečnil o bimetalisme.

9-ho apríla gróf Arpad Teleky prvú svoju reč držal prázny stolcom lebo pání vyslanci, jako sa zda, už i sami zunovali snem, zo dňa na deň sotva štyriat vyslancov sa dostaví do snemovne. Po ňom rečnil Wittman a Valerko Šmičovský, ale nikto ich neočúval. Gejza Polónyi držal reč o stave sedliakov v Uhorku, zastával ich, a požadoval pre nich väčšie práva a ich ochranu. Ľavá strana hlučne schválila to, čo Polónyi predniesol. Františ Beššenyey posmešne poznámky robil na to, jako počty vydali o Temeš Bége za desať rokov.

10-ho apríla snemovňa podobala sa hrobu: bola tichá a nemá, keď niektorý z vyslancov i rečnil, sotva to očúvalo 30 do 35 vyslancov. Tak sa zda, že snemovňa je už dost zrelá, aby ju domov poslali, a inú vyvoliť nariadiť. Dnes rečnil: gr. Róbert Zelenský, Aleš Papp, Gejza Ónody a Dezider Bernáth, ale sotva ich kto očúval. Hovorilo sa po chodbách snemovne o nových škandaloch.

11-ho apríla snemovňa trochu oživila, už bolo viac kriku a hluku, než v predošlé dni; príčinou toho bolo, že minister Darányi pozorne bol poslúchal všetkých rečníkov, ktorí proti nemu boli rečnili a pilno si poznámky písal; dnes ale držal sam reč, na ktorú boli vyslanci zvedaví, lež minister obratne vyhnul všetkým vážnejším otázkam; obrátil sa jako kortes na ročníkov, sluboval im mnoho, tak i kňazom slúbil, že cirkevný majetok nesekularizuje, z vyrovnania s Rakúskom nič neprezradil minister, len to tvrdil, že uhorská vláda pridržá sa tej zásady: »dám, aby si dal«. Jozef Markoš rečnil proti rakúšanom, ktorí vystu-

pujú s veľkými požalavkami. Gróf Bohdan Batthyány vypytoval sa ministra v záležitosti sekularizácie cirkevných statkov. Potom snemovňa všeobecne prijala rozpočet ministra orby.

Opravdivý Kóbi.

Prečítali sme už dve čísla toho „opravdivého“ Kresťana. Chváľa Bohu neumrel nikto od tých jedom napúšťaných piluliek, ktoré páni liberáli kresťanským cukrom posypali a „milému vraj slovenskému ľudu“ predložili: Jed zostane jedom, bárs ho i do „opravdivého“ Kresťana zakrútiš a ocukruješ.

My len tomu čudujeme sa, že páni liberáli nášmu Kresťanovi do luhárov a kmínov nadávajú a predsa háby a meno tohoto „kmína“ na seba navliekli. Kto je už teraz opravdivým kmínom? Či ten, kto svoje rúcho nosí, a či ten, kto cudzie háby ukradne, do cudzích hábov sa preoblečie a hanbí sa opravdivé svoje meno podpísať?

Keby sa nový náš liberálny Kresťan „opravdivým“ liberálom bol pomenoval, nič nemali by sme mu čo na oči vyhodiť. Teraz ale vždy len to musíme si myslieť, že nový pán Kresťan hanbí sa navliecť liberálnu krišpinu a preto sám prezradzuje, že ten „milý“ slovenský ľud ani pozrieť nechce už viac na liberálny mundúr.

Nuž ale hoc i preoblečený ukiazať sa nám pán liberálny Kresťan, po hlase poznal ho každý rozumný človek; poznali sme, že ruka je síce Ezava, avšak hlas, hlas veru že je hlas — Kóbiho.

No my silno úfame, že čitatelia naši nebudú slepým Izakom a že neuveria preoblečenému Kóbiimu. My isto vieme, že preoblečený Kóbi darmo natiahnul si na krky a na ruky kresťanské kožky, ktoré mu Rebeka liberálna ponúkla. Naš ľud nenie už slepým Izakom a neudelí otcovské požehnanie do kožík navlečenému Kóbiimu, lež chytí milého Kóbiho za uši a udelí mu otcovský výprask.

Kto dobrý nos má, ten hneď zavonia kožky opravdivého Kóbiho. Sú to kožky len na oko kresťanské, avšak dľa vône a v skutočnosti sú to kožky *zajačie!*

Po teraz nadavalo sa nášmu ľudu do *hlupej zgerby*. Teraz už táto hlúpa zgerba zostala „milým slovenským ľuďom. Nuž veľmi musí byť tento ľud „milým,“ keď pokutujú ho páni slúžni, jestli opováži sa písať dľa zákona vo svojej reči na vrchnosti. Toto je tá liberálna „úcta“ oproti zákonom, o ktorej píše pán opravdivý Kóbi.

Oj, my dobre vieme, že matka opravdivého Kóbiho, liberálna Rebeka, odkiaľ dáva

papkať svojmu milnému synkovi Kóbiimu. My vieme, že zo základín do kuchyne liberálnej Rebeky prevandrovaných dostáva papkať, dostáva i krasne šatočky a voňavé kožky švárny synček Kóbi. My vieme, že liberálna Rebeka dobrú má kuchyňu, že dobre vie pripraviť divočinu z kozaciny a predloží ju potom láskavo slepému Izakovi.

Náš opravdivý Kóbi napapkal sa do sýstosti v kuchyni matičky svojej Rebeky a teraz nie na tanieri, lež v kresťanskom papieri ponúka voňavú divočinu slepému tatíkovi Izakovi.

No presvedčení sme, že nenajde mnoho slepých Izakov v ľudu našom. Každý, kto neztratil zdravý čuch a zdravý rozum, nneď zbadá, že pečienka našo opravdivého Kóbiho nenie voňavá, nenie k zjedeniu, lebo v papieri našo Kóbiho nič inšie nenie, ako stará, surová, smradlavá zajačina.

Či, to nenie smradlavá zajačina, keď pán Kóbi nám vyhadzuje na oči, že my vraj „pokoj kresťanský rušíme?“ Áno, opravdivý Kóbi cíti, že v Unorsku strašný smrad páchne, a preto vreští, že ľudová strana narobila smradu. Lepšie ňuchaj, milý Kóbi! Ten smrad strašný pochodí z kuchyne tvojej milej mamičky liberálnej Rebeky. Prekotilo sa tam pár hrncov so železnicami, s obrázkami, s voľbami Tarnóczyho a Szalavského, so striebornými lžicami na účet štátny nakúpenými, so stolícnymi pokladnicami a zakúpenými novinkami atď.

Tam zametaj pre tvojimi dvermi, pred dvermi liberálnej Rebeky, nam ale daj pokoj, veď my sami musíme si nos zapchať, lebo od samej vône z kuchyne vašej sa valiacej nemôžeme už ani obstať.

Bude to utešené millenium, keď na miesto krásnych obrázkov, krásny smrad a hodná kopa liberalnych smetí bude sa predstavovať. Ešte i z domu polície akýsi ošklivý zápach razí.

O tých pánoch, čo pri kartach kmínili ani nehovoríme. Veď náš Kóbi nič inšie nevidí, ako ľudovú stranu. Ľudová strana „ruší kresťanský pokoj,“ lebo veď ona je príčinou, že vo Vacove židovský papľuch nožom píchal do obraza srdca P. Ježiša, ona je príčinou, že žid vo V. Maroši kríž vyhodí chcel z obecného domu, ona je príčinou, že chlapi židovskí do kríža kamene hádzali, ona dala namalovať tie kalendáre, v ktorých šípom striela recipovaný vlastenec do Krista na oltári.

Pán „opravdivý“ Kóbi to všetko nevidí, on len na masné hrnce myslí a preto zpomína a prekotíť chce masný vraj hrniec Lepsényiho. Nuž milý Kóbi, či mrzí Ťa to, že pracou našou a spolupracovníkov našich nadobudnuli sme si tlačiareň s domom, aby slobodno a neodvislo

mohli sme pravdu hlásať a aby novinky naše nezávisely od milosti liberálov? To mrzí ťa pravda, že žiadna liberálna Rebeka nemôže nám ústa zapchať, ako tebe, pravda? Prečo nepadlo ti do očí, že koľko židov má paláce v Budapešti? Koľko liberálnych židovských novín vystavilo si nádherné paloty? To je v poriadku pravda, keď celé ulice židovským liberálom patria, lež keď jeden kresťan zaopatrí si prácou svojou nevýznamný dom, to je už mastný hrniec. Nuž opravdový Kresťane pekne praješ a žičíš kresťanom.

My nebojíme sa o žiaden mastný hrniec, lebo sme my na tlačiareň našu peniaze nekradli zo stoličných pokladníc, ani so železnicami nerobili sme kšefty, ani obrázky nekupovali sme na millenium, ani grófov a barónov nenarobili sme za dobrý groš, ani nechováme sa v kuchyni vykrmenej Rebeky.

Nemáš nám teda čo závidieť opravdový Kóbi. Ani nad tým nemusí ti „rozum zastať,“ že kňazi nechcú nasledovať už viac liberálnu stranu, ktorú vraj 20 rokov podporovali. Áno, veľmi chybeli tí pani farári, ktorí liberálom slepo verili; lež kým liberáli nevedeli boj proti sviatosťam, farári a kapláni mohli si svoje svedomie uspokojiť, keď na liberálov hlasovali. Teraz ale, keď liberáli spojili sa s Koššuthistami a s pomocou týchto previedli slobodu beznáboženstva; keď krst rovným učinili s obriezku, keď spojili sa s uličníkmi a na biskupov plivali, teraz už nemusí ti „rozum zastáť,“ že farári a kapláni kričím okom pozerajú na liberálov.

Vidíme z tvojich táranín milý Kóbi, že ti veru „rozum zastal.“ No ovoňaj tú surovú zajačinu, ktorú podávaš slepým Izákom, asnaď precítneš — opravdivý Kóbi! — (Uctive prosíme p. spolupracovníka, žeby viacej meno toho diviaka vo svojich článkoch nespomínal. Není hoden toho. — Red.) x.

Zase odsúdený farár.

Niet konca prenasledovania katolíckych kňazov. Mnohokrát bez všetkej príčiny, inokedy len na základe klebety žalujú a odsudzujú ich. Prečo? Lebo bojujú proti liberalismu a chudobný ľud zastávajú. Mýlia sa liberálni bašovia, ak si myslia, že katolícke kňazstvo a jemu sverený verný ľud na takýto spôsob utíšia a ziskajú. Žiaden boj, žiadne víťazstvo bez obetí byť nemôže. V tom boji, v ktorom v Uhorsku židovský liberalizmus kresťanstvo nohama šliapať chce, prvé obety sú tí katolícki kňazi, ktorých už doteraz lebo do žalára, alebo na peňažitú pokutu odsúdili. Liberáli sú tak presvedčení, že keď vodcov ľudu do žalárov pozatvárajú, že potom s pohybom ľudovej strany skorej vládnuť budú. My vzali sme si pred seba, že všetkých tých mužov, ktorí v terajšom prenasledovaní trpeť musia, ich mená v našich novinkách zvečníme, tým cieľom, že keď terajší víchor ponad oblohu Uhorska pomine, aby aj potomci naši poznali mená tých mužov, ktorí za vieru a slobodu trpeť museli. Najnovšia obeta je Eduard Tvrďý p. farár v Frivalde (tren-

čianska st.) 29. marca skrze Libora Baumgartner žilinského slúžneho odsúdený je na 50 zl. alebo jestli by pre nedostatok pokutu túto zplatiť nemohol na 5 dní do žalára je odsúdený pre búrenie (!) proti predstavenstvu. A to je najčudnejšie, že z tej istej viny skrze frivalského notára Fekete obžalovaný bol nielen pán farár, ale aj jeden žid Móric Fleisch. P. farára odsúdili, židovi ani vlas na hlave sa nepohnul, ba čo viac p. Tvrďý Fleischovi ešte na útraty 5 zl. zaplatiť musí. Dost nám je ešte toľko poznamenať, že p. Tvrďý farár je neohrozeným bojovníkom ľudovej strany. Medzi tým aj je ho zásluha je, že v Rajci liberáli po 2 razy pri voľbe na hanbu prepadli, a toto p. farárovi nevedia zabudnúť.

Jako počujeme, v krátkom čase aj na iných p. farárov rad pride. — Dokiaľ že toto bude trvať? Nezapadnite liberáli, že kat. kňazi väčšiu moc majú vtedy keď sú v žalári, ako keď sú na slobode!

Jedon hospodársky pán úradník
prosi hospodárov, aby v Kresťanovi uverejnili spôsob, jako by sa dal najľahšie pýr z role vykynožiť.

Čerstvá liberálna lož!

V novinách »Felvidéki úsjak«-u tá liberálna lož bola uverejnená, jakoby pán ml. Ignác Biringer zo Žiliny bol redakciu veľikého úsjaka požiadal na to, žeby pre nezvonenie pri pohrebnej ceste od domu do cintorína, čo sa stalo z omylu, pre nezadržanie hodiny pohrabnej, pri farskom úrade poriadok urobil.

Pán Biringer sa pred svedkama osvedčil, že on skrz veľikého úsjaka redakciu zadostučinenie získať si nežiadal, lebo také on sám získať si vie.

Dobre a radno by bolo, žeby onen páno do všetkého nos nestrkal, lebo sa môže niekedy pomýliť. X—Y.

Židia a divý Kresťan.

O židákoch na horných stranách len to sme vedeli, že ľud cícajú, tou pekelnou besnicou otravujú, a žeby niečo ľudu boli dali, to sme ešte nikdy nepočuli. A teraz mu už aj dávajú. A čo je to? Toho divého Kresťana nasilu mu ponúkajú. Zo Špišana z Trenčianska, z Euptova ba aj z Nitrianskej stolice nám píšu, že židovskí krčmári a arendátori rozširujú toho divého Kresťana. Hľa, židia hneď pochopili, že ten divý Kresťan nie zaujmy kresťanov ale židov zastávať bude a preto ho aj rozširujú. Táto obetovavosť židov nás vyzýva, abysme aj my podobne nášho »Kresťana« rozširovali, menovite tam, kde ho ešte dovčulku nečítali. Ešte živo sa rozpamätáme, že keď náš »Kresťan« vychádzať počal, vtedy ten zelený ušiak, ten nadutý lapaj a ten nitriansky kozloň jako revaly, že vraj kňazi panslavistické noviny rozširujú. A teraz keď židia, notári a služnóvári ba aj ablegáti na silu natiskajú toho divého Kresťana to je hazafišág!

Vyzývame kresťanské pannenky, manželky a matky, aby medzi sebou čím skorej sbierku robili, a aby za tieto peniaze nášho »Kresťana« pre tých chudobných ľudí zaopatřili, ktorí pre nedostatok peňazí kresťanské novinky ešte nečítajú. Na tento cieľ aj po krajciari, mnoho sa môže nasbierať.

JEDON LUPTÁK.

Nech žije ľudová strana!

Slobodní murári, ktorí najviac privržencov majú medzi židmi a liberálmi a ktorí jako sovy pred božím svetlom sa schovávajú a svoju prácu v noci konajú kdekofvek sa sídu, jedon druhého pri podávaní alebo stisknutí rúk poznávajú. Že slobodní mu-

rári jako si ruky stí kajú, to ja neviem, opýtajte sa niektorého, možná že vám to povie, bo diabolské ich ciele už aj tak na svetlo prišli. Kdekoľvek sa teda slobodní murári sídu, jeden druhého hneď poz ajú, a aj podporujú.

Učme sa aj my údovia ľudovej strany od slobodných murárov. Usilujme sa jeden druhého poznávať, až vieme, že koľko nás je, a potom sa jeden druhého podporujme, držíme spolu ja to z ocele kutá reťaz, ktorú ani slobodní murári, ani židia, ani liberáli žiadnymi pekelnými figlami ale ani »s divým Kresťanom« viacej roztrhať nemôžu.

Majme teda spoločný znak, spoločné heslo, skrze ktoré, keby sme kdekoľvek boli, poznať sa môžeme. Katolíci už aj do včúiku sa skrze to poznávajú, že kdekoľvek sa sišli, jeden druhého takto pozdravia: »Pochválen buď Pán Ježiš Kristus.« Túto krásnu obyčaj zachovajme i na budúce, lebo pre kresťana nie je krásnejšieho pozdravenia nad to.

Avšak kresťania už aj do teraz nie len skrze »Pochválen buď,« ale aj tak sa pozdravovali, že jeden druhému riekli: »dobré ráno,« »dobré poludne,« »dobrý večer,« atď. Na budúce tieto posledné pozdravenia neužívajme, lebo ich aj židovskí liberáli už ajú, ale keď sa sídeme, takto sa pozdravujme: »Nech žije ľudová strana.« Ja kedykoľvek mojho kmotra na štívim, vždy ho lebo takto pozdravim: Pochválen buď Ježiš Kristus — on mi odpovedá: až na veky amen, alebo: »Nech žije ľudová strana« a on mi s radosťou odpovedá: »Nech žije.«

Ja odporúčam všetkým ľudákom nech sa takto pozdravujú, lebo aj týmto spôsobom bude sa deliť od židov a od liberálov — a.

Ritulána vražda.

O. Čo deň to deň, píšu noviny o rituálnej vražde. Čo to znamená? Už od starodávnych časov židia z toho upodozrievaní boli, že ku veľkonočným sviatkom kresťanskú krv upotrebujú a preto kresťanov vraždia. Takéto vraždy ritualné sa menujú, práve teraz z tlače vyšla jedna kniha v uhorskej reči, ktorú Bernardín Friemut napísal, a ktorej nápis je: »Historia ritualných vražd.« Spisovateľ vo svojej knihe dokazuje, že vraždy od židov popáchané z ohľadu náboženského sa staly, a že niesu dajaké vymyslené rozprávky, ale historickými dôkazmi potvrdené udalosti; že vraždy tieto niesu zriedkavé, že v každom století bolo niekoľko pádov, že vraždy tieto dľa istého smeru prevedené bývajú a že obyčajno na neodrasených deťoch páchané bývajú. Kniha táto z nemeckej reči len do uhorskej je prevratená, ale úfame, že v krátkom čase aj do slovenskej prevratená bude.

Takáto ritualná vražda mala sa stať v Filippopoli v Bulhársku. Celé mesto Filippopolis strašno je rozhorčené nad vraždou jedného 5 ročného chlapčeka, ktorý ukrutným spôsobom bol zkrátnený. Verejná mienka usmrtenie chlapčeka ritualnej vražde pripisuje a vyšetovanie

bude povolané dokázať, že či ozaj táto mienka má nejaký základ alebo nie. V Bulharsku okolo veľkej noci skoro každý rok jedno kresťanské dieťa zmizne, na stopy ktorého nijak prijať nemohli. Pred dvoma rokama v Prace, vlní Tarar-Bazardsiku ztratili sa deti, a teraz nedávno zase v Filippopoli sa ztratil jeden chlapček, ale toho našli a hrozne bol striznený. — Asi 24 dňami pred tým jako mrtvolu našli, bol sa ztratil a Josef sa menoval. 21. marca mestský kapitán dal zavolať otca ztrateného chlapčeka a povedal mu, že u najbližších jeho susedoch, chlapca hľadať bude. Mienka mestského kapitána nezostala skritá a dozvedeli sa to aj židia, ktorí v susedstve zarmuteného otca bývajú. Na druhý deň zavčas rána niekoľko očítých svedkov videlo jednu ženu, jako z jedného židovského domu, ktorý bol veľmi podozrivý, čosi ťažkého vliekla z domu. Žena čechrala takto až po mestskú stromovú školkú, kde do huštiny vysypala obsah vreca a vrátila sa nazpät do mesta. Niekoľko robotníkov zvedavých bolo, že čo nechala v huštine tá žena? Ta išli, medzi kriky, a vtedy našli zavraždeného 5 ročného chlapčeka už mrtvého. Telo mal strašne dorezané, a hlavu mal popolom posypanú.

Žandarmeria hneď vyšetovanie držala v tom dome u žida, z ktorého chlapčeka vyniesli a vskutku tam našli šatky zavraždeného chlapca, našli ďalej krvavé vrece a v jednom kúte postavený hrniec, ktorý bol plný krvavého popola. V tom okamžení žida, ženu a jeho synov a dcéry pochytili a do žalára hodli. Celý Filippopoli zvedavy je, že jaké bude pokračovanie hroznej ritualnej vraždy.

Dľa »Pester Lloyd« židovských to novín, práve teraz v Paríži je vystavený jeden umelecky zhotovený obraz a nápis jeho je: Ritualná vražda. Obraz tento veľmi interesantný je v jednej internacionalnej Galerii, v ulici Chateaudun vedľa bývanja najhlavnejšieho francúzskeho rabína menom Zadok Kahna. Obraz tento mal jeden uhorský maliar maľovať. Predstavuje jedno pát-násť ročné dievča vyzviečene, jako leži na jednej tmavočervenej posteli. Vlasy hore stavajú, keď sa človek lepšej pozre na obraz a vidí, jako u nohách rozťahnutého dievčata sedí židovský rabin a nôž v ruke drží. Na bruchu dievčata už je jedna otvorená rana, z ktorej krv sa valí; z pravej strany jeden čiernobradý chlap stojí a zubami hryze ruku dievčata; z ľavej strany s jedným ostrým klincom na ruke krv jej púšťa. Vedľa neho sedí jeden, na ktorého tvári besná divokosť sa javí, a v ruke jedno vedro drží, do ktorého krv dievčata púšťajú. Za chrbtom rabína jedna v bielom ruchu oblečená žena stojí, a chce sa odvrátiť, aby hroznú

vraždu nevidela. ale niekoľko chlapov nasilu jej tvár ku mrtvole obrátil, aby celé diabolské dieťa videla.

Neškodilo by tento obraz kúpiť a na výstave v Budapešti vystaviť, až by ľudia sa presvedčili vlastnými očami, že jako vyzerá rituálna vražda.

Žalm 15.

*Ktože bude bývať
• v stánku Tvojom, Pane?
kto na Tvoju svätú
horu sa dostane?*

*Každý človek, ktorý
chodí v úprimnosti
a neodchýli sa
od spravodlnosti.*

*Kto hovorí pravdu
vždy z celého srdca
a bližného svojho
slová neprekrúca.*

*Kto mu neutíra,
ničím mu neškodí
ani v potupu čest
jeho neuvodí.*

*Kto nezvelebuje
zatratenia hodných,
ale cíti si všetkých
ľudí bohobojných.*

*Kto zadrží sľub svoj
v každom položení,
trebárs by tým bol aj
ťažko oškodený.*

*Kto nedáva svoj groš
k cieľu úžernému
a nevezme daru
proti nevinnému.*

*Kto sa takto drží,
ten vždy pevne stojí;
šťastný každý človek,
čo sa Boha bojí!*

Leštinský.

CHÝRNÍK

Pozvánie k predplateniu

na

politické noviny

„KREŠTAN“

III. ročník, 2. štvrťročie.

Predplatná cena:

na celý rok 2 zl. — kr.
na pol roka 1 zl. — kr.
na štvrt roka 60 kr.

Tých pt. pp. odberateľov ale, ktorí sú nám ešte za predošlé noviny dlžní, úctive prosíme, aby, čím skoršie vyrovnaf ráčili svoju dlžobu.

Budapešť, 3-ho apríla 1896.

Redakcia „Kreštana.“

Čas. V Budapešti 14-ho apríla celý deň pršal dažď. Úmernosť tepla ukazovala 6.4 stupňov. Po Uhorsku s malou výminkou všade pršalo; v Ungváre, Akria-Slatine a vo Vukovarade padal ľadovec. Počasie mač je ľavné. Najteplejšie bolo v Žomboli 10.3 stupňov, najchladnejšie v Oravskom-Podzamku 1.8 stupňov. Po strednej Európe počasie je usadlivé, a tepla ubýva. Najteplejšie bolo v Kglari 15.0 stupňov, najchladnejšie ale v Uleaborgu —1.0 stupňov, v Ríme 8.5 stupňov, v Paríži 5.5 stupňov, v Berlíne 3.8, v Petrohrade 0.0, v Carigrade 12.1 stupňov bolo tepla. — Predpovedá sa: Môže sa očakávať ešte chladnejšie a na mnohých miestach daždivé počasie.

Príchod kráľovského dvoru. Kráľ, jako sa z Viedne telegrafuje, 28-ho alebo 29-ho apríla príde do Budapešte na otvorenie tisícročných slávností. Kráľovna 30-ho apríla príde do Budapešte z Korfu. Karol Ludvik kr. knieža so svojou rodinou 26-ho apríla príde do Viedne a na druhý deň pcestuje do Budapešte.

Vražda v špitáli milosrdných v Budíne. V noci z 11-ho na 12-ho apríla jakýsi zločinec zavraždil vrátného u milosrdných v Budíne. Polícia na jednom záchodnom mieste v nemocnici našla kľúč, ktorým sa čap vodovodu zaviera a otvára, na ňom bolo vidno krvavé znaky. Kľúč je taký jako čakan, fažký a môže sa upotrebiť jako zbraň, je to nebezpečný nástroj. Mrtvolu zavraždeného Hutkayho lekári otvorili v prítomnosti polície a vyšetrujúceho sudci. Našli na mrtvole osemdesiat a ešte niekoľko rán, z ktorých štyriat je na hlave fažkých. Chytili jedného sluhu, ktorý v nemocnici slúžil, menom Alexandra Bakonyiho; on síce tají vraždu, ačkoľvek dôkazy proti nemu sa porád množia.

Zpustošenie jednej obce. Z Levoče sa píše: 11-ho apríla na úsvite vypukol veľký požiar v Duránde, banskom to meste spíšskej stolice. Ani pol druhej hodiny to netrvalo, a tricať osem domov, pätnásť humien, a mnoho iných budov, tricať oviec, viacej ošipaných a koňov zhorelo na popol. Príčinu, ako skrsnul ten oheň, posavád ešte nevyskumali. Pomáhali hasiť oheň hasiči zo susedných miest Ruskínu a Menhardu. Veľkosť škody ešte není určená; medzi pohorelci je veľká bieda.

Zapredal vieru. Následkom tých novich zákonov, z ktorých jeden dovoľuje, že kresťan na židovskú vieru obrátiť sa môže, istý Ján Szeverényi kováč v Patvárci zalúbil sa do jednej tučnej židule t. j. nietak do nej, jako do jej majetku. Židovka ale len pod tou vyminkou chcela ísť zaňho, ak sa ritualnej obriezke podrobi. Jakokolvek ťažko ale predsaj sa odhodlal tejto hlubej ritualnej operácii. Ale ho Boh ukrutne potrestal, lebo dostal brant a v najväčších bolestách zahynul.

Nevítaný hosť. Z Békéša (vo Zvolenskej stol.) nám píše, že tam priletelo 38 nových Kresťanov totižto tých oprav-divých, ale tamejší kresťanský ľud hneď ich po perí poznal a nedovolil ím, ani aby si odpočinuli, lež jako prileteli, tak boly prinúteny i naspak odletieť. Vivat!

Cibilný farár. Z Chtelnice (Nitr. stol.) nám píše že tamejší matrikar je tak nrdý na svoj nový úrad, že si od mladoženichov dava ruky božskávať, ba že to aj očakáva, lebo že vraj teraz on je ich kňazom. — Tam že, k väčšej sláve Veľkej noci v synagoge dvaja židia Fürst a Reis sa strašne pobili, tak že ledva ostatní židáci vládali ich roztrhnúť.

Radost socialistov. Polícia a štátne pravotárstvo vzájomne sa ustavujú, aby socialistom v Budapešti radost spôsobili. Teraz je rad na pravotárstve, síce trochu sa opozdilo. Naspak dalo totiž socialistom ten sošit, ktorý vlni v maji shabalo, lebo búrenie v ňom videlo. Od tých čias už skoro rok minulo, a za toľký čas konečne štátne pravotárstvo vyrozumelo, že v tom sošite búrenia niet, že je to úplne nevinná kniha a preto i naspak dalo tých mnohotisíc shabaných výtiskov. Môžeme si myslieť, jako sa socialisti veľmi radujú tomuto cennému daru.

Parížska prorokynia. Mladá dcéra jedného parížskeho pravotára menom Cuesdona medzi obedom na raz zaspala, a len o tri hodiny sa prebudila. Potom vyprávala, že Gabriel archanjel sa jej zjavil a to jej povedal, že skrze ňu zachráni ľudské pokolenie pred nebezpečenstvom, ktoré svojou bezbožnosťou spôsobuje. Keď prorokuje alebo minulé veci vypráva, zavre oči, jakoby spala, na stoličke opretá, hlas má vtedy chlupský. To podivne dievča v Paríži vzbudzuje nápad. Všetci obyvatelia toho domu, kde býva, vypovedali, lebo že sa ani pohnúť nemôžu pre obecenstvo, k dievčaťu sa hrnúce. Cuesdon sa domnieva, že jeho dcéra ma poslanie od Boha. Najviac ju navštvujú ženy, dievčatá, i kňazi sa najdu, ačkoľvek parížsky arcibiskup to zakázal. Izabella španielska exkráľovná ju tiež navštvuje.

Ssustie vrchu v Záhrebe. Zo Záhrebu sa oznamuje: 13-ho apríla na Hornej Ilici pod Radočevičom letohrádkom vrch sa zrútil. Zem zahrebala pod seba dvoch robotníkov. Jeden, Nikolaj Paič, zomrel, druhému ale, Matovi Borošešákovi právu nohu dolámala.

Olympické hry. V hlavnom meste Grécka, v Athene grecká vláda usporiadala olympické hry, ktoré kedysik za starého sveta k tomu slúžily, že všetci gréci, kdekoľvek bývali, mohli na nich účasť brať a takto grekov upozorňovali, že všetci patria ku jednému národu. — Pri týchto hrách gréci sa veľmi nevyznačili. Pri závoде v bežani ameríkanski atleti šesťkrát zvíťazili. Pri šermovaní s rapírom vyznačili sa francúzi. Víťazstvo získali: Gravelotte a Laporte. Grékom sa podarilo len pri hádzani s diskosom na druhom mieste zvíťaziť. Prvú odmenu vyhral francúz Garret. Gréci pre dosávaďné výsledky veľmi sú zbití.

Základiny jednoho rolníka. Z Mármaroš-Sihoti nám píše, že v jednej obci Mármarošskej stolice v Krásnej Šore Teodor Nos a roľník vo svojej obci a školské, kostolné a iné cirkevné ciele vyše osemnásť tisíc zlatých vynaložil na základiny a okrem toho i na školy okolia 3000 zlatých obetoval.

Pokus úbehu. Z reichenbergskeho žalára jeden vraždelník menom Kögler pokúsil sa zúfale utiecť. Köglerovi práva ruka a ľavá noha boly okované. Kdesi popadol nôž a iné nástroje, železnú refaz, totižto jedno očko rozťahal a z refaze vyňal; s pomocou tohoto kúska železa chcel prevrtať múr, ale ho prichytili. Keď by bol prelomil múr, odíal cez kanál bol by sa mohol dostať vonku a keď tam stojácu stráž premôže, len vtedy bol by mohol utiecť. Köglerovi teraz obidve ruky na chrbát priviazali refazou.

Aprilová zima. Zo všetkých strán nám píše, jaká zima panuje v apríli. Podľa najnovějších chýrov, nie len u nás, lež i v Rakúsku, Romani, Serbií a v Rusku po tieto dni boly veľké chumelice. Z našej vlasti prichádzajú nám následovné chýry:

9-ho apríla ráno na mnohých miestach po krajine pršal sňah, ba vo Veľkom-Várade a na okolí búřila opravdivá chumelica. Na juhu a vôbec na juhovýchode silno padal sňah a úmernosť tepla klesla až na mrzište. To isté rano padal sňah: v Šoprone, v Heréngu, Ade, Pančove, v Novej Vsi a na okolí, vo Vajda-Huňade, v Maroš-Vášarhelí a vo Veľkom Sibine.

Vraždelní opatrovníci. Z Berlínu sa telegrafuje: Dvoch opatrovníkov nemocnice v Charlottenburgu z podozrenia vraždy zdržali; 10-ho apríla jedného robotníka, ktorý trpel na šialenosti od opilstva, našli v posteli mrtveho a lekári poznali mu na krku znaky zadusenía, z čeho to nasledkujú, že toho robotníka, ktorý ináč protivný nemocný bol, s uterákom zadusili. Opatrovníci jeden druhého obviňujú vraždy, preto obidvoch zatkli.

Popálená grófka. Grófka Rozália Alberti vo Viedni celkom utamanutá žila v chudobnom bydle. 75 ročná stará grófka ani služby nedržala, lež jedna žena chodila k nej upratovať, ktorá ale u nej neostala na noc. V nedeľu večer susedia grófkini zbadali neobyčajné svetlo v grófkínom bydle: cez okno videli, že náradie i sama grófka horí. Dvere však na prednej izbe boly zavreté a pokým ich vylomili, grófka už tak pohorela, že do rána zomrela. Horiace náradie hasiči zahasili, že jako sa to nešťastie stalo, posávaď sa ešte nepodarilo objasniť.

Zase jeden hazafik. Arpád Lengyel, exekútor v Báte (Tolna), tuho kortešoval a pritom veselo defraudoval úradné peniaze. Na mnohé ponosy občanov nariadili vyšetovanie, ale vlastenec dostal o tom akési vedomie, písomne vzdal sa úradu a ušiel. Teraz ho už môžu kurentovať!

Upovedomenie. *Ludová strana* v Budapešti (VIII. József-körút 31/b. II. emelet) *krajinskú ústrednú pisárň* otvorila. Obecenstvo sa vyzýva, aby túto *pisárň* hneď upovedomilo o každom pohybe *ludovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale ktorí držia s *ludovou stranou* na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnú službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokolvek to mena ra to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlisko i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by niekto písal, nikdy nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať. Do *ludovej kancelárie* sa môže i po slovensky písať.

Všetky listy sa majú *adrossovať* na meno Veľk. pána *Jána Molnár*; vtedy istotne ich dostane kancelária.

V Budapešti 8-ho apríla 1896.

Kraj. ústred. kancelária „Ludovej strany“

v Budapešti

(József-körút číslo 31/b. II. poschodie).

Odpoveď divému Krestanovi.

Židovsko-liberalné noviny, menovite tie skrže Haas-Deutsch židovskú kompaniu založené, každý deň toľko luhársiva popíšu, že keby kresťanského ducha noviny to všetko vyvrátili chcely, o inom by ani nepísaly, iba o liberálnych luhárstvach. Na tieto luhárstva ustavične odpovedať nedržime za hodné, vediac že »psi hlas aj tak neide do neba«.

Avšak není možno, abysme o tých luhárstvach zmienku neurobili, ktoré si oprav-divý Krestan jako oproti našmu Krestanovi tak tiež oproti katolíckému kňazstvu, menovite ale oproti p. Lepšényimu dovoľuje.

Luhá medzi iným, že katolícke kňazstvo je príčinou toho, že židovskí liberali krajinu cibílnym sobášom oblažili, lebo vraj nariadeniu o odkrstoch sa podriaďiť nechceli. No neveríme, žeby takého hlupého človeka našiel, ktorý by to uveril. Raz jedon vandrovný cestoval cez horu a stretnul sa s jedným zbojníkom, ktorý nič menej nežadal, iba, aby mu kapsu, peniaze a zlaté hodinky odovzdal, lebo vraj ináč do naha ho vyzlečie. A ponevác ubohý vandrovný svojho vlastného a jediného majetku zrieknuť sa nechcel, zbojník najprv ho dopíchal, poranil, a potom nielen kapsu a hodinky mu vzal, ale ho aj do naha vyzlekol. Vysvetlenie tejto bajky na oprav-divého Krestana nechávame.

Luhá, že oprav-divého Krestana židia nezakladali, a že ho židia nepíšu. Že nemá pravdu, to dokazujú aj z Polska dovandrovaní židia, ktorí jak náhle prvé číslo z oprav-divého Krestana uvideli, po cesnakovej vône hneď ho poznali a od radosti takto zvolali: »auch einer von unserer Seiten.« My ani najmenej nečudujeme sa, že jako predtým opravdivými handrami, tak teraz s touto liberálnou handrou z domu do domu chodia a kresťanskému Iudu ju natískajú. Odkiaľže tato horlivosť? Prečo, že aj našo »Krestana« Iudu

neodporúčajú? Darma zvelebujete v ňom to huňčúctvo, ktoré sa liberalismus menuje. Slovenský ľud obznan sa s ním v Nitre, v Stupave, v Domaniži, na Starých-Bisticách, a všelikde inde. Ký div, že keď ubohý slovak počuje to slovo »liberalismus« od strachu jako pred čertom hneď sa prežehná a potom uteká jako od dajakej skapaniny.

Teda oprav-divý Krestane nehanbi sa za svojích najlepších priateľov židov, lebo keby židov nebolo, o cibílnom sobáši ani reči by nebolo. Tí dopomohli liberalov ku víťazstvu nad kresťanstvom. Teraz židov od seba odstrkovať, za nich sa hanbiť je nevďačnosť. Nevďačnosť ale je škaredá vlastnosť.

Aj to písal oprav-divý Krestan že pán Lepšényi z dôchodku »Krestan« dom si kúpil, a že sa bojí, že mu oprav-divý Krestan konkurenciu bude robiť. A prečož? aj to nevypísal, že v budapeštianskej pozemkovej knihe pod 3791 číslom na meno p. Lepšényiho napísaný dom, obťažený je so 27 000 t. j. dvadcaťsedem tisícimi zlatých, z ktorých 7000 zl. intabulované sú na peštiansku kupeckú banku (kereskedelmi bank) a 20,000 na Dr. Aleša Bakonyiho, t. j. na jeho testinu vdovu Messner, a manželku Mariu Messner. Jestli teď tá liberálna handra je opravdivým Krestanom, nuž prečože aj toto nevypísala? Zajiste preto, lebo to by mu do krámu nebolo, pasovalo, s tým by len chudobu a nie bohatsvo pána Lepšényiho bol dokázal. Možná, že keby p. Lepšényi nie našo, ale oprav-divého Krestana bol redaktorom, že keby niekde na horných stranách palenicu bol založil, alebo krčmu otvoril, alebo keby uzckoľajnú železnicu bol staval, možná, že vtedy nie v schovanej Prater ulici ale v Andrašy ulici skvostný palác už bol mal. Takto ale teší sa, že sa vyživíť môže, a že na gráciu židov odkázaný není. Za našich časov v našom zožidovčenom Uhorsku novinky kresťanského ducha písať a proti nákazlivému liberalismu bojovať, znamená toľko, jako sa všetkému možnému prenasledovaniu vystaviť. A čo tí liberali s vami drahí bratia a sestry na vidieku robia, že vás za vaše presvedčenie bez príčiny chyťajú, viažu, žalárujú, od Ponciusa k Plátovi honia, na peniaze odsudzujú, to isté robia i s novinkami p. Lepšényiho. Od toho času, jako sa p. Lepšényi zo žaláru vyslobodil, už piate tlačové právo mu na krky zavesili. Že tieto práva s koľkými útratami spojené sú, to je známo každému, kto sa v Uhorsku pravotíť musí.

Snáď sa niekto pyta že prečo si kúpil p. Lepšényi dom, keď peniaze nemal? Aj na toto chceme odpovedať. Keď v Budapešti svoje prvé novinky »M. Néplap« založil, a keď židovskí liberali s hrúzo konštatovali, jako novinky jeho čítajúci uhorský ľud, začíná bočiť od liberalismusa, pritrafilo sa, že v židovských rukách nachádzajúce sa peštianske tlačiarne, nechcely mu novinky tlačíť. — Nasledkom čoho s ukrutnými ťažkosťami bol prinutený založiť kresťanskú tlačiarň Sv. Gerharda. Ale ešte ani teraz nemal pokoja. Porevác najväčšia čiastka budapeštianskych domov je v rukách židovských a liberálnych, ťažko bolo dostať dom, v ktorom by sa tlačiarň Sv. Gerharda utiahla.

Následkom, aby sa tlačiarň ustavične prenášať nemusela, čo s veľkou škodou spojené je, p. Lepšényi pomocou Dr. Aleša Bakonyiho pravotára a neohrozeného to priateľa *ludovej strany* dom si kúpil, ktorý ale v skutku nie je jeho.

Pri tejto príležitosti musíme soznať, že trojaké novinky p. Lepšényiho asice: »M. Néplap« »Krestan« a »Christliches Volksblatt« krome kaucie, krome predplatenia o od chudobného Iudu po krajcari posbierane

podpory p. Lepšényi od nikoho ani krajciara nedostal. Kto tieto trojaké ľudové novinky podporuje, udržuje, to je jedine a výlučne chudobný ľud. P. Lepšényi, ako vôbec všetci novinkári a dopisovatelia nie pre rebach ale z presvedčenia píšu.

Týždenne novinky vydávať na 16 stranách za 2 zlaté a ešte pritom aj osoch chcieť mať, to je vec nemožná, to uzná aj oprav->divý Kresťan, ktorý za 2 zlaté len na 8 stranách vychádza. Krom toho p. Lepšényi od 1. marca vydáva „Christliches Volksblatt“, ktorý dokiaľ sa mu predplatiteli rozmnožia, z dôchodku >M. Néplapu a Kresťana< udržať sa musí. Sotvaj tieto troje novinek z predlatkov jako tak sa udržať budú môcť, p. Lepšényi hneď založí iné noviny v srbskej, rumunskej a chorvátskej reči, tým cieľom, aby čiste zásady kresťanskej čim skôr presiakly celé obyvateľstvo Unorska a tak, aby sme liberalizmu čim skorej vyzváňali mohli. Hľa na takýto spôsob dôchodek jedných novín na druhé obratený bude, a pokým všetky tieto novinky toľko predpláťteľov mať budú, že sa samé udržia, to roky a roky potrvá.

Privátne tieto záležitosti nie preto sme uverejnili, aby sme p. Lepšényiho chválili, ale preto, aby sme poukázali na ten mastný hrniec, ktorý oprav->divý Kresťan p. Lepšényimu zavidí. No viňujeme mu zo srdca, jako aj všetkým židovským žurnalistom, že, bárby sa nikdy k mastnejšiemu hrncu nedostali, jako je hrniec p. Lepšényiho, vtedy zaiste židovský liberalizmus za krátky čas, jako v jaseňi bezočivé muchy, skapať by musel.

Až oprav->divý Kresťan chce byť naozaj oprav-divým kresťanom, nech o tom píše, že liberáli v Nitre a v Stupave občianske právo nohami šliapali, že do kostola nechodia, tým menej ku sv. sviatosťam pristupujú; že civilné matriky mnoho košťujú a nič nestojá; že cibilný sobáš protiví sa sviatosti stavu manželského, lebo ho za nič neuznáva; že s kresťanskej viery na židovský sa obrátiť ťažký hriech je a že protiví sa zákonom J. Krista; že liberáli to boli, čo pápeža v Ríme o dedičstvo Sv. Petra ozbíjali; že liberáli to boli, ktorí vo Francúzsku mníšky zo špitálov, reholníkov zo škôl vyhnali a sv. kríž zo škôl povyhadzovali atď. Jestli o tomto bude písať, a čierne za biele, krivé za rovné nebude ohlašovať, my budeme prví, ktorí ho za opravdivého kresťana považovať budeme, dotiaľ ale pred našimi očiami není len divým kresťanom, a jako s takým sa viacej zaobierať nebudeme.

Čo máme povedať o tom osočovaní a upodozrievaní, ktoré si oproti čestným duchovným osobám dovoľuje? Na oči vyhadzuje p. farárom, že štolu nikomu neodpustia. Ale povedz nám divý Kresťane, čo robia liberálni notári, slúžnovári a iní úradníci chudobnému ľudu za darmo. Nie len že nič, ale mnohý z nich, 3, 4, ba aj 10 ráz väčšie taxse berú, jako im zákon predpisuje. Húfom dostávame z horných strán listy, v ktorých veriaci ľud svoje pohoršenie nad osočovaním oprav-divého Kresťana vyslovuje. Čo by bolo zo spoločenského života, keby sme aj my mená tých liberálov vypísali, o ktorých nám píšu, že jak nemravný život vedú, jako pri flašách a kartách celé noci lumpujú, zderstvá a klamstvá páchajú atď. A to je najsmutnejšie, že do osobných záležitostí tí liberáli sa pušťajú, ktorí najškandaloznejší život vedú, ktorí za kňazské peniaze, a štipendie sa vyučili, zakiaľ študenti boli, tešili sa, keď pozostatky a kosti z klerického stola dostať mohli; vtedy pred reverendou sa plazili, kňazom päty lízali, a teraz podlými judášmi sa stali. Ešte nedávno pri kňazských stoloch nieraz dobre sa futrovali,

a teraz tých istých kňazov na škripec fahajú, toto je vďačnosť liberálna.

Náš „Kresťan“ nemá úmysel do osobných záležitostí sa miešať, ale ak oprav->divý Kresťan v tomto smere ďalej pokračovať bude, nuž na ukážku aj my uverejníme niekoľko listov, ale dobre stojíme liberalcom, že taký smrad bude, že sa im hlava točiť bude.

Konečne úprimne vyzývame našich dopisovateľov a spolupracovníkov, aby sa vo svojich článkoch nikdy viacej na oprav-divého Kresťana neodvolávali, lebo táto liberálna handra nie do izby, ale na smetisko patrí.

DOPISY.

Od Povážskej Bystrice.

Slachetný Pane!

V tom novom divom Kresťanovi dva dopisy čítali sme dnes. S tým prvým dopisom na krátko sa môžeme odbaviť. V každom riadku len samí čerti sa tam spomínajú. Zaiste ten dopisovateľ čerta má vždy na ume a pred očima; s čertom musí stávať a líhať a vždy musí byť opilý, lebo i v dopise svojom najprv píše, že sa trasie od strachu, a na konci zas píše, že je u nás všetko ticho. S týmto prvým opilcom sme teda hotoví, nechajme ho, nech sa trasie ticho i na ďalej.

Pozrime si toho druhého rytiera. Tento musí byť veľmi fajnový pán, lebo nič inšie nevidí, len vypasené vraj bruško pána nášeho farára. Ej, ej jako fajnovo diškuruje ten nový divý Kresťan. Porád na začiatku brušskom počína strielať. Sú to kapitálni strelci u nás, ktorí sa usilovno cvičia v takejto strebe a produkujú sa potom v „opravdivom“ Kresťanovi. Čudný to kresťan, ktorý takúto liberálnu strelbu miluje a čitateľom svojím odporučá.

Pán strelec bystrický ďalej strieľa a vyhadzuje na oči p. farárovi, že štolu nikomu neodpustí. Veru pán farár, lepšie by urobil, keby nasledoval p. slúžneho a všetok plat svoj, aby rozdal žobrákom, ako p. slúžny, alebo aby žiadneho platu nepýtal od nikoho, ako páni notári nikdy nič nepýtajú, nič neprijímajú, len na suchom chlebičku a na čerstvej vodičke žijú. Nech p. farár neprijíma nič od štátu, ako p. slúžny zdarma slúži zo samého vlastenectva bez všetkého platu, ba i to rozdá, čo zdedičil.

A prečo chodí p. farár do kúpeľa a prečo nebýva sám? Nech hodí sa do potoka, ako p. slúžny a taký bude čerstvý a veselý, ako mucha v kyselí. Do kúpeľa len židi chodia, farár nech sedí doma na peci, ako p. slúžny a keď bude chorlavý nech učiní hneď testament. Pán notár spraví mu to vďačne zdarma a p. slúžny bude mať ukrutnú radosť, keď bude vidieť p. farára doma o blízkej smrti rozmýšľať. Nech teda p. farár chráni sa kúpeľa, keď chce byť tak čistým, ako pán slúžny.

A prečo nebýva sám? Či p. farár nemôže si sám šaty oprat, gombičky prišit, halušiek si navariť, ako p. slúžny? Prečo opatruje žrebce svoje a nedaruje ich radšej p. slúžnemu, aby mohol na nich po kortešáčke rajtovať? Veď pán slúžny má šikovné bruško ku rajtovačke.

A pán kaplán už není milým Jožkom? Prečo učí sa francúzsky a to od mladej peknej učiteľky?

Nech nasleduje pána slúžneho, nech neučí sa nič, nech odhodí knihy a nech usilovno číta čertovú bibliu, potom bude zas intelligentným „papočkám!“ Ako sa opovaží p. kaplán na mladé paničky pozrieť? Nech pekne sklopí oči pred mladými a len starým Rebekám nech pekne bozká rúčky, ako p. slúžny. Nech nepozre sa na nič pekného, lebo to len notárom a slúžnym dovoleno.

Pán dopisovateľ divého Krestana nebojí sa vraj a nelaká sa reverendy. To dobre vieme, veď do Domaniže len na medvedov a na vlkov posielajú žandárov. Pán dopisovateľ aj to vie, že p. farár má dobrý obed a dobré vinko. Tuším ľúto je dovisovateľovi, že ho p. farár na vinko už viac nevolá? Aj to je pravda, že p. farár ústa nevie otvoriť, veď vždy p. slúžneho poprosí v kostele, aby kázal miesto p. farára. Pán farár nech ide učiť sa od našich pp. ablegátov ústa otvárať. Naší ablegáti dobre otvárajú ústa, keď treba papkať, lež ináč nepočuješ ich rečniť len: igen, oh igen! (áno, óh áno!)

Keď p. farár chce byť intelligentným a pečlivým pastierom stáda svojho, nech od oltára odporúča divého Krestana. Pán slúžny hneď bude zas láskavý a p. farár zas bude „derék papočkám!“ (dobrým kňazkom).

Strelec.

—
Z Kútov (nitrianská st.)

Vážení pán redaktor!

Vám a pod vaše krýdla posielam tento môj dopis z ďalekých končín našej vlasti. Prijmite ho vďačne a sďte ľudu nášmu, azdaj zajať ho bude i zpráva dochádzajúca z neznámej našej dediny Kútov (nitrianská stol.). Počul som, že dopisy takéto dochodia veľkej obľuby, prečo by, reku, nie i tento môj? A to tým viacej, že čo pišem je opravdivá skutočnosť.

Nuž ale pravda ste zvedavý, že čo sa to len stať mohlo? No poviem Vám. Vec jednoduchá, ale u nás ešte posavád neviditeľná a neslychaná. Stal sa aj u nás už jeden ten »cibulový sobáš«. Viete, naši ľudia nechceli veriť tejto veci, že vraj je to nemožné, aby tak svätý sväzok jako je stav manželský taký trojchvostný komediant, jako je tento náš pán matrikár, sviazať mohol. Hovorím naši ľudia koncom nechceli veriť tomuto cibulnému páreniu, myslia, že to asnaď len pre panov a židov je ustanovené. Všeobecná bola teda zvedavosť, že predsa jako len vypadne toto prvé u nás uzavreté cibulné párenie? Priležitosť len včul to mali zkusiť, lebo od prvého oktobra len včul sa osmelil u nás jeden mladý párik, túto vec vykonať. Jak teda slavnostný deň svitnul, ľud sa hnrul ku obecnému domu, aby už raz videl tú komédiu. Jedna čiastka išla, aby čula, jaké naučenie bude držať tento novomodný pán farárko; druhá čiastka ale, aby videla, jako bude vyzierať to strašidlo, — lebo veru som prnutený ho tak nazývať, keď celkom tak vyzieral, jako u nás tie strašidlá, čo ich do konôp a maku staváme, aby sme s nimi vrabcov odháňali. Viete, visel na ňom jakýsi zelený frak, tak zvaná atilla, podviazaný podchvôsinikom, a hroikom na hlave. Bolo smiechu a chichotania, keď sa ukázal. Talian s medvedom a s opicami chodiací, alebo komediant s pumperlíkama jakživ tak náš ľud neprivedie ku smiechu, jako tento náš pán gajzlík v tomto jeho kňazskom obleku. Skončiac sa smiech vstane p. matrikár, a ešte ráz sa po sebe poobzierajúc, začal v jeho spanilej a novomôdnej slovenčine našich mladíkov sobášif. »Lúbáte sa?« pýta sa mladíkov (miesto »lúbito sa?«). Ženich nero-

zumiac to, hladel na pána matrikára, za chvíľu ale myslia, že mu káže, aby sa lúbali, odvetil: »A snáď tu nie.« Pána matrikára toto už do hnevu priviedlo, tak že zostal bludý, jako stena. Jedoval sa tento náš panák nie len preto, že naši ľudia tej jeho novomôdnej slovenčine nerozumia, ale aj skrz to, že na jeho predošlý rozkaz nič nedali. Lebo musíte vedieť, že on ešte pred sobášom, keď sa uňho títo mladíci, oznámili, že sa chcú dať spáriť pred nim (ako vrabci), oznámil im, aby sa vraj pekne obliekli a nevesta, aby prišla pod vencom. Nuž ale sa mu nestalo po vôli, lebo nevesta jednoducho, ženich ale vo flakovanom kabáte sa dostanovil, tak, jako keďby si išol na voly pas vziať. Hnev ale pána matrikára nepokazil dobrú vôľu mladíkov a ostatných tam sa nalezajúcich. Ba čo? tým sa ešte lepšie smiali, radujúc sa, že tak veselo sa začíná deň svatobný. Odejúc odtiaľ pekne sa domov navrátili a sviatočne oblečení sa v kostole pred oltárom sobášif dali, ešte na väčší jed nášho pána trojchvostíka, ponevác myslil, že asnaď týchto prvých volajako s tou jeho gebuľou otrávi, ale chudákovi sa to nepodarilo...

Dovčulku už bolo 13 sobášov, z ktorých 12 išlo do kostola, aby sa tam — jako dobrí katoľci — cirkevne sobášifili. Ten trinásty pár ale (jedon chromý žebník) len u matrikára sa dal spáriť, čo rozmiešalo krv obyvateľov tak, že sa mu strojá s metlou, keď príde ku dverám žobrať. — V susedstve v Brockom, dovčulka ani jednej ohlašky nenie; že čakajú, jestli by sa nejak ten cibulový sobáš prekazil. S úctou

Doriekol Meťo a Pavel.

—
V Seredi 11-ho apríla 1896.

Veľactená Redakcia!

Už od niekoľko rokov sme si žiadali k nám krestanského lekára. A hľa neočkavano bez všetkého pozvania a hladania odporúčať sa nám zdanlivo krestansky lekár dobrý to slovak z Budapešti. Diplom ktorým sa odporúča si sám napísal a pečat naň uderil, ktorej nosiť hoden není. Jak vidieť, chce on — aspoň tu v Szeredi — telesno a duševno zdravých občanov liečiť. Z jeho dyplomu, programu, vidieť, že není on „Opravdivý Krestan“ ale krivonosak t. j. vlk v baranej koži — ktorý hladá ovce pre svoj ovčinec. Preto sme my aj polovic toho dyploma spálili, a druhou polovic do záchodu zavesili. Tento »Opravdivý Krestan« jak sa zdá za úlohu si vzal, ľud slabého ducha — sprostý, korheľstvu oddaný, viery, mravov a majetkov pozba-vený, v židovskej službe stojáci — priam jako on — oproti tichým, opravdivým a pokojamilovným krestanom búriť a pokoj rušiť.

Tej sily ani tých pekných slov on nemá, žeby presvedčenosť nášeho ľudu podvrátil. Mnohí z nás sme boli svedkovia ukrutnosti úradných pašov a bezočivosti a dotieravosti židovskej pri voľbách v Nitre, vo Stupave a neskoršie na hornom vydieku, kde sme videli jakými špinavými prostriedkami voľby sa prevadzaly. Kto také ohavnosti pácha, a kto ich schvaľuje, utajuje alebo prekrucuje, ten není priateľ ľudu a není priateľ vlasti priam jako ten nový lekár „Opravdivý Krestan“.

Preto mu radíme aby si predplatiteľov medzi tými horespomenutými hľadal a naším občanom keď aj zdarma sa neodporúčať a sa nestrkal. Není hoden mať statočných krestanských predplatiteľov, ba ani nezasluhuje byť čítaný iba v židovských putikach.

Fer Balok.

Kisucké Novemesto dňa 16. marca.

Vysokoctený pán Redaktor!

Dopisovateľ v čísle 11-tem nepísal len to, čo sa a jako robilo v deň volby; tak ja chcem cteným čitateľom Krestana nakresliť, čo sa robilo aj pred volbou a to asi za 4 týždne, aké sa tu robily kortešácky násilensvá a pokuty, a preto ani celý okres ani opisovať nemôžem, lebo by ma moja ťažká ruka bolela, tak len čo sa u nás v Novom-Meste robilo, náš sl. novomestský politický úrad, si za predmet vzal najprv po ľudových mešťanoch dvory revidovať, či sú čisté, či majú hnoj povyvažaný, ktorý by nemal do troch dní vyvozený hnoj, tak ho ale aj zaraz na 100 zl. pokutoval a to zaraz tam v jeho dvore, a na druhý deň mu kázal pán slúžny do kancelárie prísť, a tak ale na druhý deň sa ich pan slúžny pýtal, či chcú pokutu zaplatiť, alebo či budú na liberálnu stranu hlasovať, ktorý povedal, že radši bude hlasovať tam, kde on chce, podal každému ruku a prepustil ich domov, ale aj tých, čo sa mu nechceli podrobiť, ale tých bolo malo, lebo sa každý bál a tak bola radosť veľká, že si vedia pomôcť tak, že Jan Meliš pisár od radosti po kancelarii tancoval, no ale na tom ne máme ešte dosť, ešte pojedeme po mesiaroch prezeralo sa ale i to, ako vyzerajú jatky. Predovšetkým navštívili jedného, ktorý bol údom kat. kruhu, ten nemal vyloženú štvrt na háku, pokutovali ho na 100 zl. Teraz poďme pán veľkomožny ku Malovcovi, lebo to je tiež jeden z tých, čo do kruhu chodia tam nevykonali nič, lebo ten im povedal, že on na deň volby musí ísť do Žiliny na jarmok, nič nerobí pán Malovec, ale si vašu výhovorku dobre zapamätajú. Pred tým dňom zabil, a rano už tá komisia tam prišla, bol pokutovaný na 200 korún, alebo vraj da hlas, on slúbil hlas a na potvrdenie dali si ruky a bolo dobre, ale d a h í čiatelia toto je v skutku pravda čo pišem, celé dni a noci chodili po kortešáčke a sľubovali učiteľom lepšie platy ba aj nové husle, vidiac, že učiteľ na stene má už staré. Ale buď Bohu chvála, sme zas len vyhrali, čo nám aj par hlasov odpadlo. *Strážnik nad Táborom.*

VYOBRAZENIE

Naší usilovní rolníci obrobili svoju roľu, poorali, zasiali ju a teraz už len očakávajú pozhnanie od Boha. Naš obraz predstavuje, keď otec so synom z poľa vracia sa domov, kde po tvrdej práci pokojný útulok, prívetivá gazdiná a menšie deti ich s radosťou očakávajú. Jasná prídu domov, vypyujú sa ich, jako sa im celý deň vodilo; v tanistri deti všetko prehladajú, či by sa ešte nečo nenašlo; a keď kúsok suchého chleba tam najdu, tu sa počína veľká radosť! Deti skoro by sa ruvaly pre taký kúsok suchého chleba; ale matka ich pomerí, každý dostane svoju čiastku z toho chleba, ktorý naši rolníci na poli nestroviť.

ODKAZY REDAKCIE.

Lakšár Nová-Ves. Š. B. Váš dopis v budúcom čísle príde.

Alsó-Šáp. J. K. Váš dopis príde.

Veriaci Čiv-Čiva 2 zl. Tik-Tak. I tie veľkonočné Masky sme dostali, ďakujeme.

Spišské Podhradie. F. P. Váš dopis sme dostali, vo všetkých veciach máte pravdu; veru by sa zišlo, aby východo-severné stolice, jako je Spiš, Šariš, Gemer at.ď. sa tiež už prebudily zo sna a sa daly do práce. Z týchto krajov málo chýrov dostávame, čo je znakom, že tam ešte sa málo hýbu.

T. Sv. Martin. A. P. Amice! Veľmi vďačne by sme to urobili, len keď by sme miesta dosť mali; obsypaní sme rozličnými článkami a každý žiada, aby jeho článok, čím skôr prišiel.

Tr. Makó. R. M. Váš list príde v budúcom čísle.

Antunovác. J. H. Váš list upotrebíme.

Nyitra-Udvarnok. A. Ch. — V Ostrihome főszt. Fehér W. plébános a kir. városban.

Kysúce-Novemesto. P. K. Váš otvor. list príde v budúcom čísle, lebo toto už prepečené bolo.

Lednica. E. B. Váš dopis sme dostali; upotrebíme ho, prosíme i na budúco.

Ostrihom. A. F. Dostali sme; a svojim časom ju upotrebíme Štedrá Obrana. Prosíme, odpíšte nám, kde bývate, odkiaľ píšete a kedy?

Prečín. G. G. V budúcom čísle.

Drahovce. K. J. Vyplateno do 1-ho júna.

Varšava J. B. L. Vyplateno do 1-ho októbra.

B. Štiavnica. E. F. Váš dopis 10-ho apríla zaslaný, ačkoľvek je dobre vypracovaný, predsa z politických príčin, nemôžeme uverejniť, viac zlého než dobrého by sme tým zapríčinili; a vôbec my sa do takýchto otázok nepúšťame.

Lom. V. P. O. R. Váš článok o zed. uverejníme, len prosíme o trpezlivosť, lebo sme prácami obsypaní.

Modor. U. Váš dopis sme dostali, pokým vynde prosíme o trpezlivosť. Je výborný, prosíme i na budúco.

Pobedím. P. M. Zaslaný dopis o voľbe sme boli dostali, aj sme ho boli pripravili pod tlač, ale toľko iných článkov sa nám hrnulo, že ho porád iné dôležitejšie veci vytiskly. Nestalo sa to preto, jako by sme si Vás neboli všimali, ale len pre nemožnosť. Teraz už ale není v ac na čase. Inokedy, keď nečo zašlete, vďačne Vám poslušíme.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unevanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštará, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knížná polica.

„*Svätodúšky*.“ Z nemeckého svobodne preložila *Maria Houby*. Slovenčina.

„*Dom a Škola*.“ Dobrá kresťanská výchova musí byť všetkých nás prvou starostou. Preto aj prostriedkov k dobrej výchove musíme hľadať. Jedným z takých prostriedkov je dobrý vychovateľský časopis. Jediný náš vychovateľský mesačník „*Dom a Škola*“ prináša zvlášte v poslednej dobe články rozmanité a výborné, preto ju všetkým pp. farárom, pp. učiteľom aj rodinám odporúčame. Zvedeli sme, že najme katolícke učiteľstvo časopis ten málo odoberá; pokiaľ „*Dom a Škola*“ je vedená duchom kresťanským — a to zaiste je — a pokiaľ neobráža našu cirkev katolícku — a to dosiaľ neurobila — potiaľ nenie príčina, aby ju katolícke učiteľstvo neodoberalo. Nesmieme dopustiť, aby sa z dačoho mohlo zatvárať, že katolícky učiteľ je menej vzdelaný a pre školu menej zaujatý. „*Dom a Škola*“ stojí roč. 2 zl. 50 kr., za pol roku 1 zl. 25 kr. a možno ju objednať s adresou: „*Dom a Škola*“ v *Ružomberku, líptovská stolica*.

Novinky žartovné „*Herko Páter*“ rečené vrele odporúčame slovenskému ľudu, vychádzajú ony každý týždeň, a stoja ročite len 2 zl. *Redakcia „Herko Pátra,“ Budapešť IV. Zsibbárus ulica 7.*

„*Kto má pravdu,*“ sošit.

Lurdská voda

zo zázračného prameňa, v pôvodných litrových sklenicách je k dostaniu — **Jedine** —

u Gustáva Stampfl,

v Budapešti VIII. Gólya-ulica č. 23.

Gená bezpoplatku spolu so zaobalením 2 zl. 10 kr.

Na vedomie dávam všetkým kresťanom katolíkom a ctiteľom Panny Marie Celenskej, a spolu prosím všetkých rím. katol. Duchovných, aby svojim farníkom vyhlásili ráčili: že z Trnavy (Nagy-Szombat) pohne sa processia do Mária-Cela 4-ho mája. O pol piatej hodine ráno 4-ho mája bude v Paulínskom kostole v Trnave sv. omša s príhodnou kázňou, potom pojdeme v processii na železnicu; odtiaľ po železnici do Prešporku. V ten istý deň o 12 hodine na poľudnia z Prešporku pohne sa peší do Mária-Cela.

Naším vodcom bude duchovný otec Velebný pán Laetus *Plachota* z Nitry.

Tatík: Ján Tibenský z Trnavy.

Michal Snopka
z Trnavy.

Ako založíme „*gazdovsko-potravný a úverný spolok?*“ Sostavil *Andrej Hlinka*, farár sliáčanský, predseda trojsliáčanskeho gazdovsko-potravného a úverného spolku.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.80—7.15 zl. Raž 6.35—6.45 zl. Jačmeň na krm 4.60—4.80 zl. do páleníc 5.15—5.80 zl. na várku 6.00—7.00. Oves: 6.15—6.50. Kukurica: 4.15 — 4.20. Proso: 5.30—5.60. Vo Viedni každý mc. o 50 krov drahší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 9.00—10.00. Kopnopné semeno: 9.00—9.50

3. Strova: Veľká biela fízufa 8.00—8.50; tmavá 8.50—9.50 okruhlá: 8.00—8.50, tarkavá 0.00—6.00. Šošovica 8.00—14. Hrach 8.50—9.50. Čistý 00.00—12.25 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—00. Burgyňa 0.00—1.80. Cibufa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.00—2.70. Slama. Na postielanie: 1.00—1.20. Žup 1.60—1.80.

6. Siatie: Červená datelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ladník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 85 hospodárskych volov; 173 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do járma do 320—420 zl. Dojné kravy: za jedon kus 50—150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 1270 kusov oviec. Ceny: 00—00.00 zl. za páru, a 13—15 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogramm 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 43—48. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 45—48.00., udená 56—57.00 zl.

Zodpovedný redaktor: **Mikuláš Lepšényi.**

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO

„**KREŠTANA**“

PRIJIMA.

— **BUDAPEST,** —

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monstrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviece, ligotavé sviece, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokoľvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hred sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováce.

Kus týchto 12 stranových knížoček so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

KREŠŤANIA!

Bieda je, keď potrebuješ peniaze, a nemáš! Čo budeš robiť? Pôjdeš si požičať. Ak trafiš na poriadneho človeka, je dobre, ale ak trafiš na úžerníka, beda ti! Aby si sa tohoto nemusel báť, choď alebo piš do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne, a či v Senici
tam ti dajú peniaze, či na smenku (vexlu) či na obligáciu.
Bieda je, keď máš zgarďované groše, a nevieš, kam si ich uložiť, aby si one neprišiel. Choď a daj, alebo pošli ich do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne, a či v Senici,
choď, alebo pošli do tej filiálky, kde ti je bližšie, u nej sú ti groše isté, lebo má 400,000 zl. svojho kapitálu a 1.700,000 cudzích peňazí, a dá ti dobrý úrok (interes).
Bieda je, keď máš či dolláre, či ruble, či akýkoľvek inakší peniaz, a chcel by si ho premeniť, a nevieš kde, choď alebo pošli si ho do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne a či v Senici
tam ti ich hneď premenia, a neoškodia ta.
Tedy, či si chceš peniaze požičať, či uložiť na interes, či premeniť, obrať sa len do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne, a či v Senici
tam ta vďačne a chytro obslúžia.